

STM tietopyyntö VN/35922/2023-STM-9 Etelä-Karjalan hyvinvointialueen vastaukset

Vastaukset koostanut ja lisätietoja antaa: Juuso Tamminen, vaikuttavuus- ja tietojohdaja
(juuso.tamminen@ekhva.fi / 040 194 7370)

Kysymys 1:	<i>Nykyisellään asiakasmaksut on sidottu kansaneläkeindeksiin sekä pitkäaikaisten palvelujen asiakasmaksujen käyttövarat ja tuloajat työeläkeindeksiin. Pitkäaikaisilla palveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä pitkäaikaista laitoshoidtoa ja -palvelua, perhehoitoa, ympärivuorokautista palveluasumista sekä jatkuvaa ja säännöllistä kotona annettavaa palvelua (ml. muut asuimispalvelut). Indeksitarkistukset tehdään nykyisin joka toinen vuosi. Hyvinvointialueiden hintaindeksiin siirryttäessä indeksitarkistusten olisi tarkoitus olla vuosittaisia. Miten arvioitte uudistuksesta syntyviä hallinnollisia kustannuksia? Huomioitahan, että maksukatto olisi jatkossakin tarkoitus säilyttää kansaneläkeindeksiin sidottuna.</i>
Vastaus 1:	Indeksitarkistuksien aikaan tulosidonnaisia asiakasmaksupäätöksiä tekevät ovat ylityöllistyneet muutaman kuukauden ajan alkuvuodesta. Heillä jää muut tehtävät vähemmälle tai tekemättä kokonaan, eikä voida silloin kehittää ja suunnitella mitään. Jos indeksitarkistuksia tullaan tekemään jatkossa vuosittain, tämä tarkoittaa uudelleen organisoimista ja mahdollista lisäresurssia. Tekoäly/robotiikka voisi auttaa.
Kysymys 2:	<i>Minkä verran (prosentuaalisesti/määrällisesti) hyvinvointialueellanne on tilanteita, joissa sellainen palvelu jää peruuttamatta ja käyttämättä, josta nykyisen lainsäädännön perusteella saa periä maksun käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta? Eritelkää mahdollisuuksien mukaan tiedot palveluittain.</i>
Vastaus 2:	Kts. Taulukko erillisenä liitteenä. Perumattomien ajanvarausten takana on usein selityksiä, miksi niitä ei ole laskutettu, käytännöt siis vaihtelevat eri paikoissa. Haasteena on kirjaaminen, eli jotkut eivät kirjaa kontakteja, vaikka perumaton kontakti pitäisi kirjata. Tämä siis näkyy taulukossa niin, että kontaktit ja ajanvaraukset eivät täsmää. Emme pysty luotettavasti toimittamaan prosenttilukua perumattomista ajanvarauksista.
Kysymys 3:	<i>Em. kysymyksen jatkokysymys; minkä verran hyvinvointialueellanne on tämänhetkisen sääntelyn puitteissa saatu perittyä maksuja käyttämättä ja peruuttamatta jätetyistä palveluista? Onko hyvinvointialueella tietoa siitä, minkä verran esiintyy tilanteita, että maksua ei saada joko lainsäädännön asettamien edellytysten täyttyessä jäänneen takia tai luottotappioiden seurauksena perittyä? Minkä verran alueellanne päätty näitä maksuja ulosottoon?</i>
Vastaus 3:	Emme pysty tähän vastaamaan.
Kysymys 4:	<i>Ylittääkö nykyinen laissa säädetty enimmäismaksu käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta joidenkin tuottamiensa palvelujen tuotantokustannukset?</i>
Vastaus 4:	Ei pääsääntöisesti ylitä. Vain yhden erikoissairaanhoidon tuotteen osalta ylittyy.
Kysymys 5:	<i>Jos käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta perittävän maksun tasoa korotettaisiin nykyisestä 20–30 %, miten arvioitte tämän vaikuttavan edellä mainittuun tuotantokustannusten mahdolliseen ylittymiseen? Syntyisikö korotuksen seurauksena tilanteita, ettei laissa säädettyä enimmäismaksua kokonaisuudessaan voitaisi periä?</i>
Vastaus 5:	Hoitopuheluiden osalta tuotantokustannusten ylitystä tulisi. Korotusten seurauksena edellä mainittujen tuotteiden osalta tulisi tilanteita ettei enimmäismaksua voida kokonaisuudessaan periä.

Commented [JT1]: @Talka-Ritala Mari @Lindqvist Anu

Commented [JT2]: @Talka-Ritala Mari @Lindqvist Anu

Kysymys 6:	<i>Valmistelussa on harkittavana, voitaisiinko peruuttamatta ja käyttämättä jätettyjen palvelujen maksuja jatkossa periä myös lapsen huollosta, tapaamisesta ja elatuksesta sopimiseen liittyvistä käynneistä, perheasioiden sovittelusta, tapaamisten valvonnasta ja tukemisesta sekä vanhemmuuden selvittämiseen ja adoptioneuvontaan liittyvistä käynneistä. Minkä verran alueellanne on kyseisiä peruuttamatta ja käyttämättä jätettyjä käyntejä? Mitkä ovat kyseisten palvelujen tuotantokustannukset (joko vaihteluväli tai palvelukohtaisesti)?</i>
Vastaus 6:	Perumattomia käyntejä on kokemuksen mukaan minimaalisesti. Näistä ei ole tilastoja saatavilla. Mutta lastenvalvojen oma käsitys on, että peruutuksia tulee vähän. Palvelun tuotantokustannukset määrittävät lastenvalvojan/ sosiaalityöntekijän tuntihinnasta, joka kuntalaskutuksen mukaan määritelty 55€.
Kysymys 7:	<i>Palvelun asiakkuus kytkeytyy siihen, keneltä maksu peruuttamatta ja käyttämättä jätetystä palvelusta voidaan periä. Valmistelussa on harkittavana, voitaisiinko maksu periä toiselta vanhemmalta, joka ei saavu varatulle ajalle. Millä tavoin edellä kysymyksessä 6 mainittujen palveluiden asiakkuudet merkitään tietojärjestelmiinne? Kuka/ketkä ovat asiakkaina?</i>
Vastaus 7:	Asiakkaan tulisi päästä itse perumaan aika, Ollaanko varmoja, että asiakas on saanut ajanvarauksen tietoonsa, koska emme ole varmoja, miten tieto vanhempien välillä kulkee. Tietojärjestelmässä aika lapsen nimellä ja lasta ei voi laskuttaa.
Kysymys 8:	<i>Millä tavoin hyvinvointialueellanne on tällä hetkellä järjestetty edellä kysymyksessä 6 mainittujen palveluiden varaaminen? Tuleeko varausprosessin yhteydessä esimerkiksi tietoa siitä, sopiiko aika lähtökohtaisesti molemmille vanhemmille? Millaiset edellytykset hyvinvointialueellanne olisi järjestää se, että molemmat vanhemmat voisivat esimerkiksi sähköisesti hyväksyä heille varatun käynnin etukäteen?</i>
Vastaus 8:	Ajan voi varata sähköisesti tai puhelimitse. Toinen vanhemmista varaa ajan, eikä voida varmistaa, että sopiiko aika molemmille vanhemmille. Millaiset edellytykset hyvinvointialueellanne olisi järjestää se, että molemmat vanhemmat voisivat hyväksyä varatun ajan etukäteen. Tällä hetkellä ei varmuutta siitä onnistuisiko molempien vanhempien sähköinen hyväksyntä varatusta yhteisestä vastaanottoajasta.
Kysymys 9:	<i>Apulaisoikeuskansleri on ratkaisussaan OKV/2097/10/2022 katsonut, että psykiatrian erikoislääkärin lausunnon, joka tarvitaan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen hakemuksen käsittelyä varten, tulisi olla maksuton. Oikeustilan selkeyttämiseksi ministeriössä arvioidaan tähän liittyvän lakimuutoksen edellytyksiä. Pyydämmekin tietoa siitä, miten paljon alueellanne syntyisi lisäkustannuksia, jos sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 5 §:n 6 kohtaa laajennettaisiin siten, että maksutonta olisi lain sanamuodon mukaan myös kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävään tutkimukseen liittyvä lääkärintodistus ja -lausunto?</i>
Vastaus 9:	Ekhvalla on yhtenäiset asiakasmaksut todistusten osalta sekä esh että pth. Näin ollen esh:ssa ei ole tähänkään mennessä laskutettu hoitoon tai kuntoutukseen liittyviä lausuntoja asiakkaalta. Lääkäri toki saa oman pätevyytensä rajoissa VES:n mukaisen palkkion. Ekhvalla lausuntojen kappalemäärät ja eurot eivät täsmää (esim. erikoissairaanhoidon lausuntoja on kirjattu yli 1000 kappaletta, mutta eurot eivät täsmää näiden määrien kanssa.esim. alla

	Vuosi	2024	-	
	Laskutusyyppiselite	Potilastiedotus	-	
	Tuotteenumero	(Uusien kohteiden)	-	
	LaskajaErikoiskala	(Uusien kohteiden)	-	
	Rivivälit	-	Eurot	Yhteensä sum
	==3200 Aikuisen monitieteiset palvelut	240,00 €		12
	blauD B-lausunto EI laaja	0,00 €		2
	blauH B-lausunto LI laaja	56,70 €		6
	blauu Lääkäriläusunto B	170,10 €		3
	lauD7 Lausunto Potilaille	20,00 €		1
	==4300 Erikoissairanhoido	12 450,00 €		1 058
	blauD B-lausunto EI suppea	2 875,00 €		1 006
	blauD B-lausunto EI laaja	396,00 €		231
	blauH B-lausunto LI suppea	170,10 €		423
	blauH B-lausunto LI laaja	0,00 €		14
	clauD C-todistus EI suppea	7 149,40 €		126
	clauD C-todistus LI suppea	283,50 €		5
	elauD E-lausunto, laevi, lääk, tod/EL	96,70 €		2
	elauD E-lausunto, laevi, lääk, tod/EL	96,70 €		1
	elauD E-lausunto, perust, lääk, tod/EL	0,00 €		0
	lauD10 Ohjeistamishelp, kroon, laus EI	96,70 €		1
	lauD12 Lausunto potilaille, seksuaali	96,00 €		3
	lauD7 Lausunto Potilaille	700,00 €		35
	lauD Lääk, laus, perusteellinen EI	0,00 €		1
	lauD Lääk, laus, perusteellinen LI	56,70 €		1
	totD1 Lääk, tod, ajokortti varten, LI	60,10 €		1
	totD7 Lääk, tod, ajokortti varten, EI	522,20 €		8
	Kaikki yhteensä	12 790,00 €		1 070
Kysymys 10:	Edelliseen kysymykseen liittyen kysymme vielä, miten paljon kustannuksia hyvinvointialueellenne syntyisi, jos erikoissairanhoidosta kirjoitetut, asiakkaan hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi tarvittavat lääkärintodistukset ja -lausunnot olisivat maksuttomia?			
Vastaus 10:	kts. kohta 9			
Kysymys 11:	Muita huomioitanne edellä esitetystä?			
Vastaus 11:	Pyrkimys vähentää lääkärin tekemiä lausuntoja olisi tarpeen, jotta lääkärin työaika saadaan käytettyä enenevästi potilaiden hoitoon. STM asettama työryhmä pohtii asiaa tarkasti ja sen toimikautta on jatkettu maaliskuun 2025 loppuun. Työryhmän ehdotukset mm. Erityiskorvattavien lääkkeiden lausuntojen vähentämiseksi kannattaa ottaa vakavasti. Lisäksi käsittelyssä C-lausunnot ja kuntouttava psykoterapialausunnot. Huhtikuussa luvassa ohje ei-lakisääteisten todistusten antamiseen hyvinvointialueilla.			

Täsmennys tietopyyntöön:

Olemme saaneet yhteydenoton liittyen aiemmin 3.1.2025 lähettämäämme tietopyyntöön, minkä vuoksi haluamme yhteisesti kaikille hyvinvointialueille tarkentaa tietopyynnön kysymysten 9 ja 10 sisältöä. Kysymys 9 liittyy kiinteästi apulaisoikeuskanslerin antamaan ratkaisuun. Haluamme kuitenkin täsmentää, että säätämällä siitä, että kuntoutustarvetta ja mahdollisuuksia selvittävään tutkimukseen liittyvä lääkärintodistus ja -lausunto olisi maksuton, ei säännöstä rajattaisi sovellettavaksi pelkästään psykiatrian erikoislääkäreiden lausuntoihin, vaan se voisi koskea myös muiden (erikoisalojen) lääkärin lausuntoja tilanteissa, joissa asiakkaille tehtäisiin kuntoutustarvetta ja -mahdollisuuksia selvittävä tutkimus. Kysymys 10 taas koskee kaikkia erikoissairanhoidosta hoidon tai kuntoutuksen saamiseksi kirjoitettavia lääkärintodistuksia ja -lausuntoja. Jos se on tietopyynnön vastaamiseen annetun määräajan puitteissa mahdollista, haluaisimme tietoa vielä myös edellä mainittujen (kysymykseen 9 ja 10) liittyvien todistusten ja -lausuntojen määristä ja niistä tällä hetkellä mahdollisesti perimistänne maksuista.

Vastaus:

Meillä erikoissairanhoidossa hoitoon liittyvät todistukset ovat koko ajan olleet maksuttomia emmekä pysty potilastietojärjestelmästä erittelemään hoitoon tai kuntoutukseen liittyviä todistuksia, joten niiden määrää emme pysty sanomaan.